

Op weg naar de volheid van Christus

Aanleiding

De wereld is veranderd en verandert verder. Ook (de leden van) de kerken veranderen mee. Continue verandering.

In deze veranderende omgeving is het goed ons te bezinnen op de gemeente.

Wat is de gemeente? En: hoe gaan we hiermee om?

Gods Woord is onveranderlijk. Dat houdt in dat de relevantie van het evangelie voor elk mens blijft. Het gaat om leven en dood. Het gaat om bekering, vergeving, levensverandering en samen op weg naar de bruiloft van het Lam. Dat blijft tot de jongste dag.

Maar om dat appel en die noodzaak te blijven prediken en leven als gemeente in een sterk veranderende cultuur en dito kerklandschap, daagt je uit na te denken.

Het daagt je uit na te denken over de vragen die gesteld worden. In de gemeente leven meer en andere vragen dan voorheen?

Maar het daagt je ook uit de gemeente, zoals die nu vormgegeven is, tegen het licht van het evangelie te houden. Wat is er aangegroeid in de loop der jaren? Of misschien wel scheefgegroeid? Waar liggen ankerpunten in het evangelie zelf?

Hieronder een aanzet.

Gemeente-zijn

In onze gemeente is de situatie gegroeid dat gemeenteleden heel veel van de ambtsdragers, en met name van de predikanten, verwachten.

Een bezinning op het Nieuwe Testament doet je hier sterke vraagtekens bij plaatsen.

Petrus spreekt over jezelf *“als levende stenen laten gebruiken voor de bouw van een geestelijke tempel”* (1 Petrus 2:5). Petrus wijst een weg waarin de bouw begint met het groeien in de diepte, het fundament, Jezus Christus die de hoeksteen is. In een tijd van verwarring en zoeken naar zingeving is dat een zeer waardevolle notie!

Vandaaruit blijkt echter iedereen, elke levende steen, bij te dragen tot de bouw van een geestelijke tempel op de hoeksteen Jezus Christus. In deze geestelijke tempel (wat verwijst naar het brengen van offers) woont God.

Paulus gebruikt een paar keer een ander beeld. Namelijk het beeld van een lichaam (Romeinen 12, 1 Korintiërs 12, Efeziërs 4, Kolossenzen 2). Met name in Efeziërs 4 wordt duidelijk dat aan ieder van ons genade en gaven zijn geschonken, dat Christus ambtsdragers heeft aangesteld *“om de heiligen toe te rusten voor het werk in zijn dienst”* (Efeziërs 4:12), omdat zo het lichaam van Christus wordt opgebouwd en, sterker nog, zo komen we *“tot de eenheid van de volmaakte mens, van de tot volle wasdom gekomen volheid van Christus”* (Efeziërs 4:13). Christus, het hoofd van het lichaam, aldus Paulus.

Sterke woorden dus.

Ze geven een belofte weer: de volheid van Christus in de gemeente!

Maar dan wel een gemeente waarin Christus centraal staat, waarin iedereen gaven heeft en die laat gebruiken voor de bouw van de gemeente (offers brengen) en waarin ambtsdragers een met name toerustende taak wordt toegedicht.

Prof.dr. M. te Velde noemt de ambtsdragers dan ook de ‘pezen en gewrichtsbanden’ (Gemeenteopbouw 2, blz. 110; zie ook Kolossenzen 2:19) binnen de gemeente. Ze houden bij elkaar, leggen verbinding en transporteren zuurstof en voedsel.

Binnen een gemeente is het het ambt dat met name coördineert, inzet en toerust. Het ambt heeft een dienende functie en waakt ervoor de gemeente voor de voeten te lopen.

Maranathakerk anno 2015

Wanneer je daar de gegroeide situatie binnen de Maranathakerk naast legt kun je de legitieme vraag stellen of het niet tijd is hier meer werk van te maken. Werk maken van het mobiliseren én toerusten van de gemeente.

Bezinning op de gemeente in nieuwtestamenteel perspectief leert ons dat we een spade dieper moeten insteken dan sec de financiën. Dan missen we namelijk de kern en de kansen... Met andere en heldere woorden: zelfs al zou iemand structureel € 100.000,- per jaar extra willen bijdragen aan de gemeente (*waardoor we meer predikanten kunnen beroepen*), is het nog zaak hier werk van te maken.

Wanneer we blijven denken (of in ons handelen aanleiding geven voor de gedachte) dat de gaven van onze Here Jezus Christus alleen op de ambtsdragers zijn uitgestort, beledigen we het hoofd van de kerk, de hoeksteen: Jezus Christus.

Gaan de predikanten dan minder doen en de gemeente meer?

Ja en nee. De predikanten gaan niet minder doen.

Niet alleen omdat de pastorale druk (*denk aan huwelijk en echtscheiding, maar ook aan verslavingsproblematiek of de toename van geloofsafval*) de laatste jaren toegenomen is en de verwachting is dat dit niet zal minderen in de toekomst. Ook niet omdat de communicatie rondom de erediensten fors toegenomen is en de komende jaren ook niet zal minderen. Verder niet omdat gemeenteleden steeds mondiger worden en directer de predikant benaderen dan voorheen. De eenvoudige en snelle communicatiemethoden (internet, facebook, twitter) slechten immers alle drempels! Maar vooral omdat de rol van de predikant zal veranderen. De gemeente meer mobiliseren plaatst de predikant meer in de rol van toeruster.

Van bestuurder naar rijinstructeur

Om de veranderende rol van de predikant in een beeld te vatten: de predikant verandert van de bestuurder van een auto in een rijinstructeur. Een rijinstructeur rijdt auto. Hij is ook een bestuurder en voert van alles uit. Maar hij rust vooral andere bestuurders in spe toe.

Hij zal ambtsdragers en gemeenteleden begeleiden bij de uitvoerende taak, zoals de rijinstructeur opleidt door plaats te nemen naast de aspirant-bestuurder.

Dat is dus niet hetzelfde als taken afstoten, maar het is naast de bestuurder zitten, meerijden, aanwijzingen geven, soms een ingreep plegen en dat op maat. Een forse taak!

Waarbij het de hoop en de bede is dat gemeenteleden het stuur in handen nemen en in staat zijn de auto (de specifieke) taak voldoende begaafd te besturen.

Daarbij is er allerlei variatie mogelijk.

Zoals de een gaat voor rijbewijs B (of alleen met automaat, zonder handschakeling), de ander voor het motor- of vrachtwagenrijbewijs en weer een ander voor E achter B, zo is er ook een variëteit aan gaven en taken binnen de gemeente.

Dat betekent in eerste instantie een forse aanslag op juist de predikanten!

De winst hiervan is niet alleen dat (hopelijk op langere termijn) de toerustende rol van de predikant minder zal worden, maar ook dat gemeenteleden verhuizen van de achterbank en het comfortabel meerijden (soms met gezucht en gemopper) naar de bestuurdersstoel. Meer in de lijn van Petrus en Paulus ook.

Verder is het ook het meest effectief benutten van de gaven van de predikant door hem in te zetten voor toerusting. Het past ook echt bij het ambt dat een ‘tegenover’ vormt, de boodschap van de andere kant, van Gods kant. Het ambt heeft namelijk ook een corrigerende kant.

Tot slot geldt bovenstaande voor alle ambtsdragers. De overige ambtsdragers proberen, naast het besturen en bezoeken van de gemeenteleden, ook te mobiliseren, te verbinden en toe te rusten. Gebruik elkaars gaven!

N.B. Iedereen kan zijn tijd maar één keer uitgeven. Predikanten, ouderlingen en diaken. Het betekent geen toename van hun werk, maar prioriteiten stellen daarin.

De totale zorg voor de opbouw van de gemeente van Christus en de lof op zijn Naam komt bij meer mensen terecht en zal, zo is onze bede, toenemen.

Discipelschap

Met andere woorden (en op dit moment in het brandpunt van de belangstelling in kerkelijk Nederland) kun je bovenstaande ook omschrijven als discipelschap.

Het is het bevel van Christus om op weg te gaan en alle volken tot zijn leerlingen te maken (Matteüs 28:19). Dat houdt niet alleen bekering in, maar ook een ander leven gaan leiden.

Achter Jezus Christus aan, die onze Heiland en Verlosser is, maar ook het hoofd van de kerk.

Het geloof in Christus zet je in beweging en vraagt ook concrete dagelijkse vormgeving.

Het is dan zaak te waken voor consumentisme of andere vormen van stilstand.

Hierbij is het adagium: discipelen maken discipelen.

De ambtsdrager is zelf discipel, leerling van Christus en heeft daarin een voorbeeldfunctie, maar ook een doel: discipelen maken.

Geen vast format

We willen gezien bovenstaande pleiten voor een “niet-starre” benadering van de taakhoud van de predikant, ouderling en diaken. Verandert dit immers ook niet voortdurend mee?

We pleiten voor een taakhoud die past bij de situatie in de gemeente én bij de gaven die God de bewuste ambtsdrager gegeven heeft.

Een predikant die zich dus vooral inzet op specifieke gaven die God hem gegeven heeft en die nodig zijn in de context van Spakenburg-Zuid.

Taakhoud predikant

Een aantal randvoorwaarden:

- De predikant is bij uitstek ‘de man van het Woord’, van het goede nieuws over Jezus dat verder gebracht moet worden. Dit nieuwe leven met de Heer moet ter sprake komen, in

allerlei situaties. De predikant heeft hier een eerste verantwoordelijkheid als het gaat om **verkondigen** in de samenkomsten van de gemeente. Het is belangrijk dat elke aan Spakenburg-Zuid verbonden predikant zich hier op richt, de tijd neemt om eerst zelf te luisteren naar Gods Woord en zo de gemeente meeneemt in de ontmoeting met God.

- Vervolgens specifiek van de predikanten vragen om vanuit dat Woord de gemeente te helpen bij het ontwikkelen van **visie** op christen- en gemeente-zijn in Spakenburg.

Wie zijn wij als gemeente van Jezus Christus en waarom heeft God ons hier in Spakenburg een plek gegeven? Ergo: wat betekent dit voor onze visie op de samenleving en cultuur van Spakenburg? Hoe geven we hier vorm aan het lichaam van Christus, ook heel persoonlijk? De predikant kan helpen in het zoeken van een specifieke weg.

- Tenslotte is het een randvoorwaarde dat elke predikant zich inzet om mensen te **verbinden**. De kerken kennen flanken, gewoonte en bijgeloof etc. en zijn gebaat bij een ‘bruggenbouwer’. Voor de duidelijkheid: hier wordt geen vervlakking van het evangelie bedoeld, maar iemand die makkelijk contact maakt, binnen en buiten de kerk. Ook signaleert de predikant gaven in de gemeente en verbindt hij zo mogelijkheden die God geeft met concrete vragen in de praktijk. De uitdaging is dan om als gemeente in deze verbinding mee te gaan, als levende stenen van één huis. Ook hier kan de predikant een goede aanzet geven.

Toegerust en toeruster

De predikant is een ‘man van het Woord’ met daarin oog voor de context, hart voor mensen en gericht op samenwerking en synergie.

Geen allesdoener, maar inspirator, toeruster en samenwerker omdat hij zich geïnspireerd en toegerust weet door het luisteren naar de stem van God, de omgang met Gods Woord en gezonden door het Woord: Jezus Christus.

Door al die randvoorwaarden heen zit zo de onderwijzende en herderlijke taak van de predikant geweven (zie bevestigingsformulier).

Concreet?

Wat betekent dit voor de concrete werkzaamheden?

1. Eredienst:

- Evangelie brengen in de context van Spakenburg-Zuid.
Verdiepend, ontdekkend, op Christus gericht
- Series preken, samenhang met collega-predikanten, preken i.c.m. jaarthema, oog voor het kerkelijk jaar, preekvoorbereiding met commissies of een specifieke wijk?
- Visie ontwikkelen op een Gereformeerde eredienst in de context van Spakenburg-Zuid (bv. muziekprofiel) om vervolgens de aanwezige gaven in de gemeente daaraan te verbinden.

2. Gemeenteleven

- Visievorming op de gemeente van Jezus Christus in Spakenburg-Zuid anno 2015 en steeds verder.
- Een structuur ontwikkelen waarbij de aanwezige gaven in de gemeente maximaal benut en gehonoreerd worden.

N.B. Denk aan het opdelen van de hele gemeente in kringen, het scholen van kringleiders etc., maar ook het gebruik van taakgroepen.

- De focus leggen op toerusting ipv uitvoering.
  - i. Werken met jaarthema's en de gemeente (ook de jongeren) voorzien van praktisch bijbelstudiemateriaal.
  - ii. Pastoraat in overleg met primair verantwoordelijke ouderling.
De predikant verzorgt het pastoraat in *grenssituaties* (leven en dood / huwelijk en echtscheiding / geloof en ongeloof) en staat verder voor advisering en toerusting van ouderlingen/diakenen en tot slot calamiteiten (b.v. ziekenhuisbezoek).
N.B. Daar de ouderling/diaken niet alles van de predikant tot 2015 "over kan nemen" betekent dit dat een totaalvisie ontwikkeld moet worden met dito structuur: ook de overige ambtsdragers zullen zich moeten bezinnen op hoofd- en bijzaken.
De rol van kringen (en kringleiders) zal toenemen?
  - iii. Toerusting van taakgroepen, waarbij –naast pastorale werkers- de catecheten en jongerenwerkers waarschijnlijk het meest in het oog springen.
Uitvoeren van catechese door predikant zelf in een met de sectie afgesproken aantal groepen (incl. doelgroepencatechese).

3. Samenleving

- Visievorming op de plaats en rol van de gemeente van Jezus Christus in Spakenburg-Zuid anno 2015 en steeds verder.
- Gemeente voorgaan in het innemen van de plek in deze tijd, in Spakenburg, door present te zijn bij gebeurtenissen in de samenleving en daarbij te verlangen naar sporen en groei van het koninkrijk.
- Deelname namens de kerk binnen netwerken in Spakenburg als 'gezicht' Maranathakerk.
- Actief bij de 'poort' van de gemeente in contact met zoekers.
N.B. Na eerste contact door middel van predikant steeds weer verbinding leggen met gemeenteleden om vervolgotrajecten en uiteindelijk verbinding aan de gemeente van Christus te bewerkstelligen.

Niet concreet?

Dit is inderdaad niet 100% concreet.

Het is een vloertje onder concrete plannen?

Bovenstaande houdt vooral in dat de rol van de predikant verandert en dat niet elke predikant hetzelfde hoeft te doen.

Vanuit de randvoorwaarden (zie boven) vooral gaan voor synergie.

Welke gaven hebben we in huis en welke (nog) niet?

Honoreer het eerste, ontwikkel het laatste of (desnoods) zoek dat erbij.

Verder geeft bovenstaande vooral een heel andere dan de huidige denkrichting aan.

Namelijk een stap in de richting van de gemeente die verantwoordelijk is, een stap in de richting van gavengericht werken, naar toerusting in plaats van uitvoering.

Naar het maken van discipelen in plaats van alles zelf uit te voeren.

Synergie

Ook vindt er een (lichte) verschuiving binnen het predikantencorps plaats van territoriaal denken naar gavengericht samenwerken.

Elke predikant is verantwoordelijk voor een vast aantal pastorale eenheden (de sectie) en is daar ook actief in catechese, beleid en vergaderingen. Dat blijft zo.

Maar de praktijk is nu al dat de predikant niet alleen voor de eigen sectie preekt.

We kennen geen 4 afzonderlijke gemeentes, maar vormen samen de ene gemeente van Spakenburg-Zuid.

Dit laatste kan verder uitgebreid worden wanneer het gaat om toerusting.

Zo kan de ene predikant zich bezig houden met het toerusten van catecheten en jongerenwerkers, vanuit zijn specifieke begaafdheid. Een ander rust kringen en kringleiders toe of vervaardigt bijbelstudiemateriaal of jaarthema's, weer een ander rust pastoraal werkers (ook ouderlingen en diakenen) toe of houdt zich meer dan een ander bezig met visievorming en beleid of missionair bezig zijn.

Tot slot hiervan een ander concreet voorbeeld: waarom zou elke sectie bijvoorbeeld huwelijks catechese moeten verzorgen? Of catechisatie voor belijdende leden? Deel dit in bij die ene begaafde predikant en laat de andere predikant ook sectie-overstijgend kringleiders toerusten etc.

Overigens zou dit idealiter vormgegeven kunnen worden door fysiek samen te werken vanuit de kerk, maar dat terzijde.

Taakhoud ouderling/diaken

Veel van bovenstaande geldt ook voor de ouderling/diaken

Ouderlingen blijven de herders van de kudde (zie het bevestigingsformulier) die trouw de leden van Christus' gemeente bezoeken. Maar daar staat een belangrijke zin voor: *“zij zien erop toe, dat elk lid van de gemeente zich in belijdenis en wandel gedraagt naar het evangelie.”*

Het is niet alleen trouw bezoeken, dat ook, maar vooral daar (extra) actief zijn waar sprake is van geloof/ongeloof. Wellicht ligt daar de kern? Is heel veel trouw bezoek ook niet een taak van de gemeente, de gemeenschap der heiligen (zie bijvoorbeeld HC Zondag 21, vraag en antwoord 55)?

Ook hier geldt, met het beroep op prof. te Velde (zie boven), dat ambtsdragers 'pezen en gewrichtsbanden' (Gemeentebouw 2, blz. 110; zie ook Kolossenzen 2:19) zijn binnen de gemeente. Ze houden bij elkaar, leggen verbinding en transporteren zuurstof en voedsel. Binnen een gemeente is het het ambt dat met name coördineert, inzet en toerust. Het ambt heeft een dienende functie en waakt ervoor de gemeente voor de voeten te lopen.

“Om deze taak als herder over Gods kudde trouw te kunnen vervullen, moeten de ouderlingen de Schrift ijverig onderzoeken en zich oefenen in de dienst van God” ('formulier voor de bevestiging van ouderlingen en diakenen,' blz.783 Gereformeerd Kerkboek).

Om de ouderlingen (en de diakenen) ook geestelijk fris, bemoedigd en gemotiveerd te houden voor het prachtige werk in Christus' dienst, maar ook in een weerbarstige en steeds complexer wordende samenleving, is het goed echt te investeren in toerusting. Toerusting van de ambtsdrager en door hem toerusting van de gemeente in haar ambt van alle gelovigen.

Voor de taak van de diakenen is het bevestigingsformulier helder: “te zorgen voor de goede voortgang van dit dienstbetoon *in de gemeente*” (‘formulier voor de bevestiging van ouderlingen en diakenen,’ blz.784 Gereformeerd Kerkboek).

Het gaat niet om alles door de ambtsdrager te laten uitvoeren, maar om te coördineren. Omdat de Geest zoveel geeft. Dank aan Hem!

Wat is er nodig?

- Een structuur waarin gaven opgemerkt en benut kunnen worden.

Een structuur in kringen lijkt zich daar het beste voor te lenen.

Elk gemeentelid behoort in zo’n structuur bij een geografisch ingedeelde kring.

Elke wijk kent kringen die bestaan uit een vastgesteld aantal adressen.

Deze kring doet aan Bijbelstudie en onderling dienstbetoon (ook de verjaardagen van 70-plussers bijvoorbeeld) en kent één of twee kringleiders die gevonden en toegerust moeten worden voor het vormgeven van leer en leven in de kring (Bijbelstudie en onderling omzien naar elkaar). Deze toerustende taak ligt bij de predikanten en eventueel begaafde derden.

Middels een gestructureerd driehoeksoverleg met kringleiders, diaken en ouderling (het zogenaamde wijkteam) van de wijk komt de gemeente in beeld en kan er steeds gezocht worden naar uitvoerders in pastoraal contact (bezoekbroeders en –zusters of niet? of vraagt dit om de expertise van de ouderling/diaken/predikant?).

Afstemming, communicatie zijn sleutelwoorden.

Betrokkenheid, inzet van gaven en signaalfunctie vormen de winst.

- Gemeenteleden die ondersteunen in het uitvoeren van taken als catechese (*waarbij de predikant zorg draagt voor goede toerusting/coaching vanuit zijn onderwijzende taak, zie bevestigingsformulier*), bezoeken (*waarbij de predikant/ouderling zorg draagt voor goede toerusting/coaching vanuit zijn herderlijke taak, zie bevestigingsformulier*) en andere vormen van onderling dienstbetoon (*denk aan een buddiesysteem waarbij een belijdend lid gekoppeld wordt aan een jongere ter ondersteuning van het werk van (jeugd)ouderlingen*).

Daarnaast blijft uiteraard het ‘reguliere’ commissiewerk en het bestaan van mannen- en vrouwenverenigingen etc.

- Eenheid tussen de ambtsdragers.

Bovenstaande heeft weinig zin wanneer wij, ambtsdragers, niet voorop gaan.

Voorop gaan in het uitdragen van bovenstaande, maar ook voorop in dienstbetoon. Zoals de Here Jezus in een gelijkenis voorhoudt zelf het verloren schaap achterna te gaan (Lucas 15:4). Ambtsdragers zijn geen instructeurs (hoewel niet onbelangrijk, zie boven) maar gaan voorop. Het zijn zelf ook discipelen/leerlingen van Jezus Christus!

Dit alles aub in gezamenlijkheid.

Zo gaat een predikant, als ‘man van het Woord’, niet alleen voor in de eredienst, maar ook voor in het leven achter Christus aan in de huidige samenleving en voor in pastoraat in grenssituaties (*waarna de ouderling verder kan gaan in het pastorale contact binnen de kring van de gemeente en de kring rondom het gemeentelid leidt tot aan de kern van de gemeente: Jezus Christus*).

- Gebed om en verwachting van de Heilige Geest.

Dat is geen doodoener noch uitsmijter, maar absoluut noodzakelijk. Ambtsdragers (ook predikanten) zijn zwakke mensen. We zijn niet alleen kinderen van Adam, maar ook eigenwijs, laten ons niet makkelijk instrueren en gaan domweg onze eigen gang.

We hebben Gods leiding, correctie, aansturing, bezieling en bemoediging nodig. Niet als ingrediënt, maar als eerste levensbehoefte en als een rijk gevulde dis.

We kennen ook de tweede Adam, Jezus Christus, de Heer van de kerk. Daar mogen we ook wat van verwachten! Zijn nederige dienst brengt ons op de knieën en leidt tot nederige dienst aan... de gemeente en de wereld van Jezus Christus.

- Wijsheid.

Invoering van een en ander zal met wijsheid moeten gebeuren. Het is geen administratieve handeling, maar het raakt het leven van de gemeente en van concrete gemeenteleden!

Om die duurgekochte gemeente van Christus draait het, niet om onze plannen en visies.

We zullen luisterend, biddend, afhankelijk, respectvol, verwachtend, maar ook met gezag te werk moeten gaan. Kortom: met wijsheid.

Wijsheid is niet per definitie hetzelfde als traag. Wijsheid is een houding gebaseerd op Jezus Christus, die door Paulus "*Gods kracht en wijsheid*" (1 Korintiërs 1:24) wordt genoemd.